

AMBTELIJKE MEMO

2 april 2024

aan: de raad van de gemeente Duiven

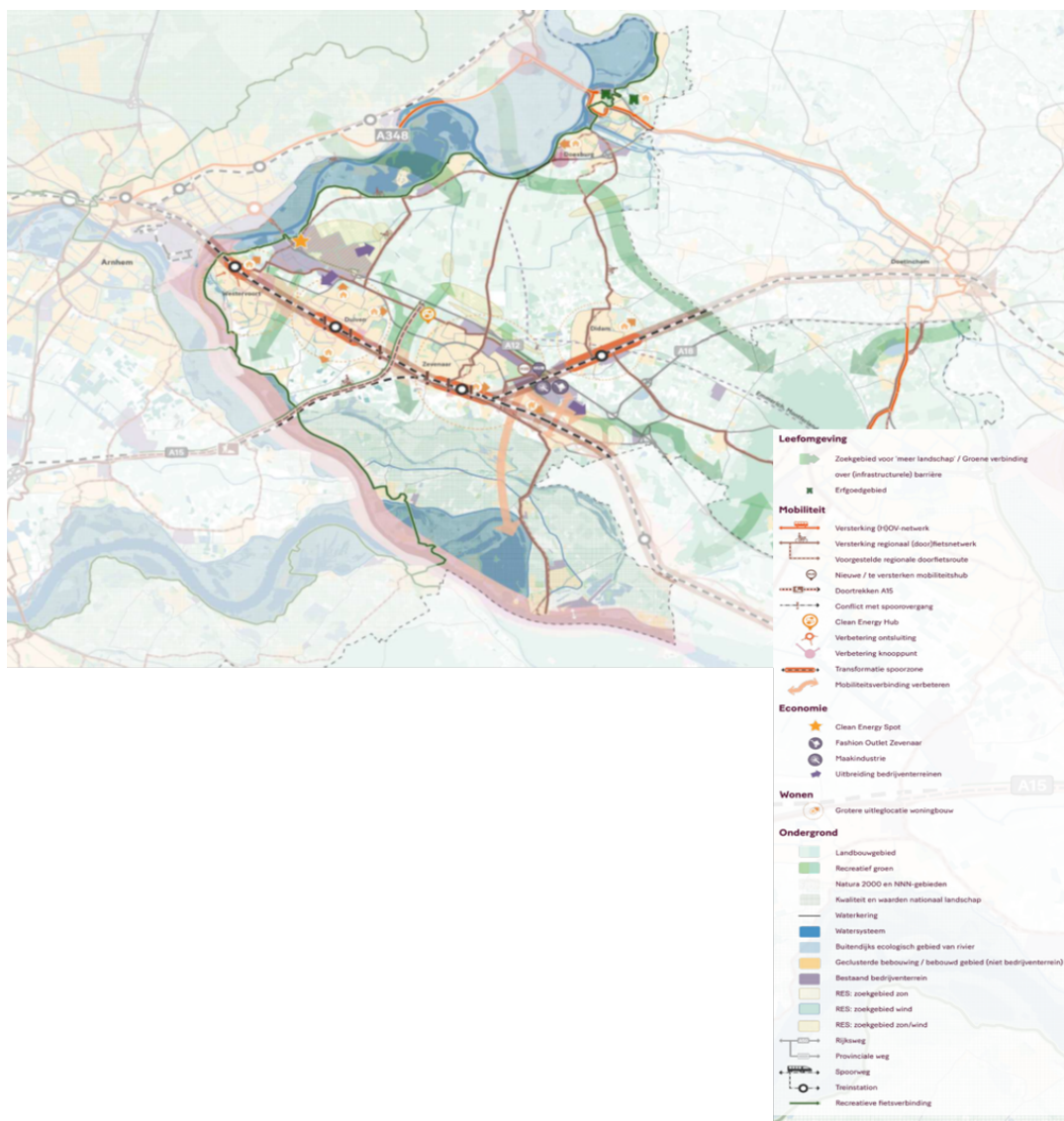
van: Luc Velhorst & Dick Boschman, adviseurs RSO 1Stroom

onderwerp: lopende opgaven voor 't Broek

Inleiding

Vanuit de Verstedelijkingsstrategie De Liemers, het regioarrangement en het Novex - ontwikkelperspectief ligt er een ambitie om de groenblauwe gebieden en structuren binnen en buiten de stedelijke zone te versterken en deze nog meer met elkaar verbinden. Hiermee zijn de landschapswaarden overal in de stedelijke zone nabij en kunnen deze bijdragen aan een goed woon en leefklimaat, de energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en gezondheid. Dit wordt op de onderstaande kaarten nader aangeduid met de groene pijlen tussen de kernen. Daarbij wordt ingestoken op het creëren en versterken van recreatieve en ecologische verbindingen en gaan we op zoek naar slimme combinaties van functies.

Specifiek voor het het Broek zetten we in op versterking van de landschapsstructuren, groen-blauw in combinatie met een vitale en toekomstbestendige landbouwsector en een aanpak droogte.

Overzichtskartaal met opgave vanuit de verstedelijkingsstrategie en een gebiedsaanduiding van 't Broek (zie zwarte omkadering). Bron: Verstedelijkingsstrategie GMR/FV.16-08-2022.

Ruimteclaims

We hebben het steeds over verschillende ruimteclaims in het Liemers Broek. Het gaat hierbij om de volgende ruimtevragers:

- Agrariërs met uitbreidingsplannen
- Stoppende agrariërs met alternatieven voor vrijkomende bebouwing
- Uitbreiding bedrijventerreinen
- Recreatie (toegankelijk maken gebied, aanleg paden en wegen)
- Windturbines (langs de A12) en zonnenvelden
- Berging water/ Maatregelen om het (grond)water langer in het gebied houden.
- Maatregelen i.v.m. grondwaterbeschermingsgebied (claim Provincie Gelderland)
- Maatregelen voor versterking van de weteringen tussen de kernen samen met het benutten van de lage ligging van het Broek.
- Landschapsverbetering
- 10% groenblauwe dooradering
- Aanpak droogte

Opgaven

In het kort staan de volgende opgaven centraal in het Broek:

1. **Toekomstbestendig maken van de landbouw**
2. **Versterken groenblauw raamwerk**
3. **Natuurherstel, biodiversiteit en watersysteem**
4. **Versterken recreatief gebruik**
5. **Andere opgaven**

Wat speelt er al aan processen?

Ten aanzien van landbouw, natuurherstel, biodiversiteit en watersysteem:

- **Provinciaal programma VLGG (Vitaal Landelijk gebied Gelderland)**

Er zijn vijf uitgangspunten benoemd voor het op te stellen programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG):

1. perspectief voor de landbouw
2. water en bodem sturend
3. robuust natuurherstel
4. klimaatopgave
5. ruimtelijke samenhang in de maatschappelijke opgaven

Stand van zaken VLGG

Op 26 maart 2024 publiceerde het college van GS van Gelderland een besluit nemen over het concept-VLGG, op basis waarvan de participatie en inspraak wordt gestart.

- **De Liemerse Ambassade: Agenda voor de landbouw in de Liemers**

De Liemerse Ambassade heeft vanuit de provincie geld gekregen voor onderzoek: onderzoek naar de agrarische kracht van de Liemers. Dit onderzoek dient inzicht te geven in:

- Aantallen, omvang en vitaliteit van de agrarische bedrijven.
- Bedrijfskenmerken:
 - Grondgebruik, veeteelten, etc.
 - Eigendom/pacht/beheer natuurterreinen
 - Wensen ten aanzien van verkaveling / gebiedsstructuur
 - Multifunctionele activiteiten (en recreatief)
 - Ontwikkelrichtingen, kansen en belemmeringen
 - Toekomstplannen, opvolging etc.
- Speerpunten, uitgewerkt in een gebiedsagenda.
- Voorstel rond het organiseren van de samenwerking in het gebied.

Dit is geen gebiedsproces, maar een sectoraal ingestoken gebiedsagenda. Deze Agenda landbouw Liemers dient als bouwsteen voor het integrale gebiedsproces. Naar verwachting is deze agenda eind 2024 gereed.

Stand van zaken

Op 9 april 2024 is de aftrapavond van het proces.

Ten aanzien van het versterken groenblauw raamwerk:

Groene Metropool Regio (GMR) Arnhem Nijmegen: De 'Vervlochten Regio'.

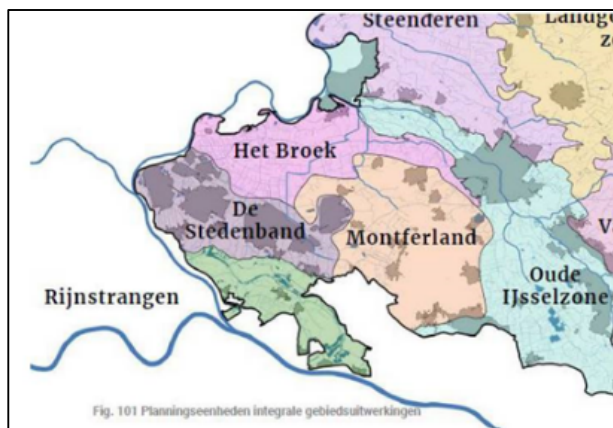
- In het groenblauw raamwerk hebben we de kansen om natuur, landschap en cultuurhistorie te versterken in kaart gebracht. Door te investeren in de 'dynamische rivieren', 'gradiëntbossen' en 'water- en broeklanden' kan er een robuust landschappelijk raamwerk komen in een stedelijke omgeving. Dat maakt niet alleen de regio aantrekkelijker voor bewoners en bezoekers, maar versterkt ook de biodiversiteit. we werken het groenblauw raamwerk samen uit in concrete voorstellen voor versterking van de ruimtelijke kwaliteit in de leefomgeving

Ten aanzien van specifiek het watersysteem:

Waterschap, provincie en gemeenten: Handelingsperspectief aanpak Droogte Achterhoek en de Liemers

- Dit gebied heeft te maken met de dynamiek tussen rivier, stedelijk gebied en het Liemerse Broek. Hier moet meer op ingezoomd worden vanwege de complexiteit.
- Van generieke maatregelen en naar specifieke / integrale maatregelen binnen het gebied.
- Vanuit de verstedelijkingsstrategie speelt er in dit gebied heel veel is en is bodem/ water sturend een belangrijk issue.
- Er wordt in de randgebied en het Liemerse Broek nagedacht over groenblauwe raamwerken waarbij droogte een hele belangrijke bouwsteen is om in het gebied keuzes te maken.

Het handelingsperspectief wordt nader uitgewerkt in 2024. Deze aanpak dient als bouwsteen voor het integrale gebiedsproces. Deze aanpak is een autonoom proces, maar de doelstellingen van uit het handelingsperspectief zijn opgenomen in het VLGG.

Ten aan zien van recreatief gebruik:

GMR Project Duurzaam Toerisme

Binnen het speerpunt Duurzaam toerisme werken we aan een vitale toeristische sector:

- Toeristisch profiel en marketingvisie
- Samenwerking Visit Arnhem-Nijmegen
- Sluitend fiets- en wandelroutenetwerk/ beleving van de natuur
- Opdracht voor de nieuwe Liemerse Economische Visie om het RO beleid waar mogelijk toegankelijk te maken voor de VTE. Ruimtelijk mogelijk maken van nevenactiviteiten bij de agrariër/ Vab -beleid.

Ten aanzien van andere opgaven:

GMR 'Economie van de toekomst':

Economie van de Toekomst 2040, waarbij ingezet wordt op kenniseconomie, MKB en logistiek als randvoorwaarde voor verdere groei, krijgt op korte termijn een ruimtelijke vertaling in het Regionaal

Programma Werklocaties (RPW) 2025-2028. Daar wordt momenteel aan gewerkt en wordt met ingang van 1-1-2025 van kracht met onder meer aandacht voor. Een aantal onderwerpen zijn daarbij van belang, waarbij netcongestie speelt voor meerdere gemeenten binnen de Liemers. De overige onderwerpen spelen meer in de gemeente Duiven:

- Netcongestie;
- Herstructurering van en intensivering op bestaande bedrijventerreinen;
- Aandacht voor vergroening, klimaatadaptiviteit en gezondheid op bedrijventerreinen;
- Voldoende ruimte voor circulaire activiteiten;
- Koester en behoud (bestaande) hogere milieucategorielocaties middels afspraken over behoud dan wel compensatie;
- Behoud watergebonden bedrijventerreinen;
- De ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen.

Andere opgaven

Recent zijn er door het rijk vanuit de nationale defensie-opgave meerdere 'zoekgebieden' voor grootschalige munitieopslag van 35-70 ha. voorgesteld. Eén van die zoekgebieden ligt in het Broek. (bron : Notitie Reikwijdte en Detailniveau Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD), 15 december 2023). Besluitvorming daarover moet nog plaatsvinden aan de hand van de uit te voeren participatie, de plan-MER, de NPRD en uiteindelijk de nota Ruimte.

Vanuit de Liemers is er een gezamenlijke zienswijze op het NPRD aan het Rijk gestuurd.

Gelet op de bovenstaande processen is het wenselijk voor de Liemerse gemeenten om deze processen zo goed mogelijk te stroomlijnen en de belangen vanuit de verschillende partijen die hierbij betrokken zijn zo goed mogelijk in beeld te krijgen.

Dat leidt tot de volgende:

Onderzoeksvraag voor het Broek

Een gebiedsperspectief opstellen voor het Liemers Broek, gelet op de verschillende ruimteclaims (o.a. 10% groenblauwe dooradering, klimaat, recreatie, bodem, landbouw, duurzame energie, uitbreiding bedrijventerreinen) en de opgaven vanuit een robuust water en bodemsysteem.

Uitwerking/ organisatie en planning

Op dit moment worden de verdere voorwaarden voor het kunnen uitvoeren van het gebiedsproces 't Broek in beeld gebracht. Het gaat bijv. over de rolverdeling tussen gemeenten, de GMR, het Waterschap en de provincie en de personele en financiële middelen die van elke partij nodig zijn voor het proces.

Vervolgens vindt bestuurlijke besluitvorming over inhoud en proces plaats.

Welke partijen nemen nu actief deel aan een proces en opgave in het Broek?

Wie?	Welk belang?
De vijf gemeenten: Duiven, Doesburg, Montferland, Westervoort en Zevenaar	Gemeentelijk grondgebied en ambities geformuleerd in Verstedelijkingsstrategie + Regioarrangement en aanpak droogte (Alleen Westervoort, Duiven en Zevenaar)
GMR	Bijdragen aan doelen groenblauw (Regioarrangement/ NOVEX ontwikkelperspectief)
Waterschap Rijn en IJssel	Aanpak water, droogte, natuur
Provincie	Bijdragen aan doelen VLGG + Regioarrangement als basis voor het ruimtelijk voorstel Gelderland richting Rijk. Claim vanuit grondwaterwingebied RES
Liemerse Ambassade	In beeld brengen van de agrarische sector in dit gebied en toekomstbeeld vanuit deze sector